

Aklın Gücü Allah'la Bağlantıdan Gelir

Akıl, insanın doğruyu yanlıştan ayırt etmesini, karşılaştığı olayları doğru değerlendirmesini ve isabetli sonuçlara ulaşmasını sağlayan önemli bir kavrayış yeteneğidir. Ancak insan için asıl önemli olan yalnızca akla sahip olmak değil, bu nimeti doğru şekilde kullanabilmektir. Çünkü aklın doğru kullanılması, sadece çok düşünmekle veya çok fazla bilgiye sahip olmakla gerçekleşmez. İnsan, aklını doğru yönlendirmediğinde zihnine gelen düşüncelerin ve karşılaştığı olayların peşinden sürüklenebilir ve giderek asıl önemli konuları gözden kaçırabilir.

Bu nedenle insanın üzerinde düşünmesi gereken önemli noktalardan biri, aklını nasıl doğru bir istikamette kullanacağıdır. Akıl, insanı doğru sonuçlara ulaştırdığında gerçek anlamda değer kazanır. Bunun en önemli şartlarından biri ise insanın Allah ile kurduğu güçlü ve kesintisiz bağlantıdır. Çünkü Allah'a olan yakınlık, insanın bakış açısını, olayları değerlendirme biçimini ve hayatı boyunca izleyeceği yönü belirleyen temel unsurlardan biridir.

Pozitif Düşünmenin Ardında Gerçek Akıl Vardır

İnsan için akıllı olmak, yalnızca çok düşünmek veya karşılaştığı olayları hızlı bir şekilde değerlendirmek değildir. Asıl önemli olan, eldeki bilgileri doğru şekilde değerlendirebilmek, gerektiğinde araştırmak ve doğru ile yanlış birbirinden ayırabilmektir. Aklını bu şekilde kullanan insan, olaylara olumlu ve yapıcı bir bakış açısıyla yaklaşır.

Bu nedenle pozitif düşünmek, karşılaşılan her şeyi sorgulamadan kabul etmek veya yanlış olanı görmezden gelmek değildir. Tam tersine, sürekli pozitif düşünmek saflık değil, akıllılıktır. Bir yanlışlığı fark etmek, insanları yanıltmaya yönelik bir girişimi ortaya çıkarmak veya yanlış bir düşüncenin gerçek dışılığını görmek de pozitif düşünmenin bir sonucudur.

Örneğin birilerinin insanları yanıltmaya çalıştığını fark etmek veya Darwinizm, Komünizm ve Faşizm gibi yanlış ideolojilerin gerçek dışılığını ortaya koymak, akılcı bir yaklaşımın gereğidir. Akıllı insan, karşısına çıkan her şeyi olduğu gibi kabul eden değil; düşünen, araştıran ve doğruyu yanlıştan ayırabilen insandır.

İnsana bu anlayışı kazandıran yegâne özellik ise imandır. Allah, iman edip Kendisinden korkup sakınanlara doğruyu yanlıştan ayıracabilecek özel bir anlayış verir. Kur'an'da bu gerçek şöyle bildirilir:

“Ey iman edenler, Allah'tan korkup-sakınırsanız, size doğruyu yanlıştan ayıran bir nur ve anlayış (furkan) verir, kötülüklerinizi örter ve sizi bağışlar. Allah büyük fazl sahibidir.” (Enfal Suresi, 29)

Allah'ın Her Yaptığının Müspet Olduğunu Bilmek

İman eden insan için aklını doğru kullanmanın önemli göstergelerinden biri, karşılaştığı her olayda Allah'a olan güvenini muhafaza etmesidir. Çünkü insanın günlük hayatında Allah'a olan güvenini sarsabilecek pek çok olayla karşılaşması mümkündür. Önemli olan, bu olaylar karşısında Allah'ın her yaptığıının müspet olduğunu unutmamaktır.

Baş ağrısı, yorgunluk, gücün yetmemesi, birinden kötü söz işitmek, bir konuda başarısız olmak veya herhangi bir aksilikle karşılaşmak, insanın günlük hayatında yaşayabileceği durumlardandır. Böyle anlarda insanın aklına, -Allah'ı tenzih ederiz-, “**Allah bunu niçin yaptı?**” şeklinde düşünceler gelebilir. Oysa bunların her biri, insanın imtihanının bir parçasıdır. İnsan için kimi zaman zorluk gibi görünen bu olaylar, onun Allah'a olan sevgisinin ve bağlılığının güçlenmesine vesile olacak şekilde Allah'ın yarattığı imtihanlardır.

Bu nedenle böyle durumlarda nankörlüğe, ters düşüncelere ve olumsuzluğa yönelmek büyük bir akılsızlık olur. Allah'ın her yaptığıının müspet olduğunu bilen insan, karşılaştığı olayın yalnızca görünen yönüne göre hüküm vermez ve Allah'a olan güvenini hiçbir zaman kaybetmez. Nitekim Allah şöyle bildirir:

“Allah, hiç kimseye güç yetireceğinden başkasını yüklemez.” (Bakara Suresi, 286)

İnsan bu gerçeği bildiğinde, karşılaştığı her imtihanı Allah'a olan güvenini güçlendirecek bir vesile olarak değerlendirir. Yaşadığı olay ne olursa olsun, Allah ile kurduğu güçlü bağlantıyı muhafaza eder.

İmtihan Karşısında Aklın Muhakemesi Bozulmaz

İnsan, özellikle sıkıntılı bir olayla karşılaştığında, yaşadığı durum hakkında hızlı bir hükme varabilir. Fakat akıllı insan, olayın yalnızca görünen yönüne bakarak Allah'ın sevgisinden uzak olduğunu düşünmez.

Allah'ı sevmek ve O'na güvenmek, insanın hiçbir zorlukla karşılaşmayacağı anlamına gelmez. Dünya hayatı bir imtihan yeridir ve müminin karşısına çeşitli zorluklar çıkacaktır. Allah'ın sevdiği kullar da çok ağır imtihanlardan geçmişlerdir. Peygamberlerin hayatlarında anlatılan imtihanlar ile Hz. Hamza'nın ve Hz. Ali'nin şehit edilmeleri bunun açık örneklerindendir. Dolayısıyla zorluklarla karşılaşmak, Allah'ın sevgisinden uzak olmanın bir göstergesi değildir.

Müminin asıl dikkat etmesi gereken, zorluğun ortadan kalkması değil, zorluk karşısında doğru düşünme özelliğini muhafaza edebilmesidir. Yaşanan olay ne kadar zor görünürse görünsün, akıllı insan olayın yalnızca görünen yönüne göre hüküm vermez; bu olay karşısında nasıl bir tavır alması gerektiğini düşünür. Böylece imtihanın kendisini yanlış bir sonuca götürmesine izin vermez. Nitekim Allah şöyle bildirir:

“Kime dilerse hikmeti ona verir; şüphesiz kendisine hikmet verilene büyük bir hayır da verilmiştir. Temiz akıl sahiplerinden başkası öğüt alıp-düşünmez.” (Bakara Suresi, 269)

Tevekkül Aklı Rahatlatır

İnsanın aklına çeşitli düşüncelerin gelmesi kaçınılmazdır. Ancak insan, bu düşüncelerin her birini önemseyip üzerinde durduğunda gereksiz endişelerin etkisi altında kalabilir. Bu noktada tevekkül, insanın zihnini gereksiz endişelerden uzak tutmasına ve olayları daha doğru değerlendirmesine yardımcı olur. Allah'a güvenen insan, karşısına çıkan her düşünceyi önemsemez; gerçek korumanın Allah'tan olduğunu bilir.

Tevekkülün insana kazandırdığı bu güven duygusunun korunması ise kararlı bir iman ve Allah'a güven konusunda gösterilen dikkat ile mümkündür. İnsan tevekkül etmekte zorlandığında, Allah'ın

kendisi için yeterli olduğunu yeniden düşünmeli ve yalnızca kendi gücüne dayanmak yerine Allah'a güvenmeyi tercih etmelidir. Çünkü insan Allah'a gerçekten tevekkül ettiğinde, olayların ağırlığı altında ezilmez; karşılaştığı durumları daha sakin ve sağlıklı bir şekilde değerlendirebilir.

Kur'an'da Allah'ın tevekkül eden kuluna yeterli olacağı şöyle bildirilir:

“Kim de Allah'a tevekkül ederse, O, ona yeter.” (Talâk Suresi, 3)

İnsan bu ayetin anlamını gerçekten kavradığında, olayların karşısında yalnız olmadığını bilir ve Allah'a güvenmenin huzurunu yaşar.

Aklı Başboş Bırakmamak Gerekir

İnsan, aklına gelen her düşünceyi dikkate almak veya üzerinde uzun uzun durmak zorunda değildir. Çünkü akıl, bir düşüncenin üzerinde durdukça onu büyötmeye ve başka düşüncelerle birleştirmeye müsaittir. Zihni meşgul eden bir söz, yaşanan küçük bir aksilik veya birinin yaptığı bir davranış, gereğinden fazla önem kazanabilir.

Bu nedenle insanın hem dikkatini hem de düşüncelerini kontrol etmesi, neyi dikkate alıp neyi zihninden uzaklaştıracığını bilmesi gerekir. Özellikle insanların büyük sıkıntılar yaşadığı, Müslümanların ezildiğı ve şehit edildiğı bir ortamda insanın kendi küçük meseleleriyle gereğinden fazla meşgul olması doğru değildir. Daha geniş bir bakış açısına sahip olmak ve asıl önemli olana yönelmek gerekir.

Ahlak Güzelleştikçe Akıl da Keskinleşir

Ahlak ile akıl arasında çok yakın bir bağlantı vardır. İnsanın ahlakının güzelleşmesi, aklının berraklaşmasına ve olayları daha doğru değerlendirebilmesine vesile olur. Özellikle egoistlikten ve bencillikten kurtulmak, insanın yalnızca kendi bakış açısına göre hareket etmesini engeller ve olaylara daha geniş bir açıdan bakmasını sağlar.

Bu nedenle insanın duygusallık ve romantizmden vazgeçerek Kur'an'a uygun ve akli başında hareket etmesi gerekir. Çünkü insan, kendi duygu ve isteklerinin merkezinde kaldığı sürece olayları gerektiği gibi değerlendiremez. Bencillikten kurtulan insan ise kendi küçük meselelerinin içine kapanmaz; olaylara daha geniş bir açıdan bakar ve aklını daha doğru şekilde kullanır.

Sonuç: Akıl ile Kur'an Arasında Güçlü Bir Bağ Vardır

Akıl ile Kur'an birbirinden ayrı düşünülemez. İnsan, aklını gerçek anlamda doğru kullanabilmek için Kur'an'ın gösterdiği yolu takip etmelidir. Çünkü Kur'an, insanın olayları doğru değerlendirmesine ve hayatını doğru bir anlayış üzerine kurmasına vesile olur. Bu nedenle akıl ile Kur'an arasındaki bağ, insanın doğruyu bulabilmesi açısından büyük önem taşır.

Allah ile olan bağlantının güçlü tutulması da bu bütünün ayrılmaz bir parçasıdır. Mümin, Allah'ı hatırında tutarak, O'nun büyüklüğünü bilerek ve O'na güvenerek yaşadığında gerçek huzuru bulur. Kur'an'a uyan, Allah'ı seven ve O'nu sürekli hatırında tutan insan, aklını doğru kullanır ve hayatını Allah'ın gösterdiği ölçüler doğrultusunda sürdürür. Rabbimiz bu gerçeği şöyle bildirir:

“Bunlar, iman edenler ve kalbleri Allah'ın zikriyle mutmain olanlardır. Haberiniz olsun; kalbler yalnızca Allah'ın zikriyle mutmain olur.” (Ra'd Suresi, 28)

<https://www.harunyahya.info/makaleler/aklin-gucu-Allah-la-baglantidan-gelir>